

גיליון קלט פרשת וארא ה'תשפ"ד

אוצרות קאמארנא

מאוצרים הנדון
של רבוה"ק
מקאמארנא

יו"ר ע"י מכון 'אוצרות קאמארנא' שע"י מרכז מוסדות קאמארנא • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • בית שמש

פנינים על סדר הפרשה
מתוך אוצר ספרי רכותינו

אבני אוצ'ר

אוצר החיים

אוצרות הזמנים במשנת רבוה"ק
מבוארים בשפה השוה לכל נפש

וידעתם כי אני ה' אלהיכם (ו, ז).

ואתם אחיי תדעו כלל גדול בעניני אלהותו יתברך הנעלם מכל חי, שכל מה שתמצא ותשיג בסתרי המרכבה, תדע באמונה שלימה, **כמו שבאמת לא יושג לשום נברא אלא לידע שיש שם אלוה מצוי בעולם המציא כל המציאות**, כהדין קמצא דלבושיה מניה וביה, וכח הפועל בנפעל, אבל לא יושג מהותו באין פנים, **כן בכל דרכי הספירות, לא תשיג בדעתך אלא שיש מציאות ספירות הקדושה, אשר על ידם מנהיג האיץ סוף ב"ה את כל העולמות**, אבל חלילה לא תצייר בדעתך שום ציור והשגה חלילה, כי מה ידעת מה פשפשת מה חקרת, כולא סתים כקמיתא.

ואם יפתוך היצר, 'מה לך לייגע עצמך במושכלות ובסודות התורה, אחר שתכלית הידיעה שלא נדע'. אל תאמר כך בני, שהוא מצוה מן התורה, כמבואר בזוהר (וארא כה) ובדברי רבינו הרמב"ם (מורה נבוכים ח"ג פרק נ"א) ובדברי רבינו בחיי (חוה"ל שער היחוד פ"ד), **שמצוה לחקור בגדולת הבורא ובמדותיו, זהו מצות עשה לידע בדרך פרט וידעתם כי אני ה' אלהיכם**.

ואין הכוונה חלילה לחקור, כדרך שחקרו קראי שאול בדרך הפלסופיא, ארורים הרשעים שהלכו בדרך המות, דרכי שאול, **אלא הכוונה לחקור וללמוד בספר הזוהר הקדוש, ובכתבי מרן האר"י, ובדברי מרן הבעש"ט, ובכתבי הרמ"ק.**

(אוצר החיים במדבר דף לא ע"ב)

למען ספר שמי בכל הארץ (שמות ט, טו).

'למען ספר שמי בכל הארץ, שיהיה ספירות ובהירות ואור של שמי בכל הארץ, **כידוע ממרן הקדוש ריב"ש טוב מורי (כמובא בסוף ספר פורת יוסף) שאמר לי משיח שיתפשט חכמתך לעשות יחודים בכל הארצות, ואז יכלו הקליפות, ולייחד בכל דבר עייל ונפיק, ובתנאי 'ספר אתה' (-ע"פ הפסוק (ישעיה מג, כו) הזכירני נשפטה יחד ספר אתה למען תצדק), שתדבק עצמך באותיות התורה ותפלה, בהכנעה, אין, והבדלה והמתקה, עולמות נשמות אלהות, שיהיו אותיות התורה שלך מאירין כספירים, 'למען תצדק' במשפט (-ע"פ המשך הפסוק הנ"ל) כי שם אתך אלהיך.**

וזה הזכירני נשפטה יחד, כשיש השראות דינים לא יעלו לך כל זה, אלא 'ספר אתה', כמבואר בתולדות (סוף פרשת אחרי) בשם מורי, **שילמוד בדביקות אהבה ואז נמתקין הדינים, אבל אם אין לך תורה אין לך כלום, והכל הבל, כי תוכל ליפול לבור שחת בחכמות זרות, להתפלל בחצות ואחר חצות, ולילך בדרכים שונים של קליפות נגה, על כן עיקר ספר אתה, אותיות התורה, אזי תוכל לספר ולהאיר שמי בכל הארצות.**

(היכל הברכה דף מד ע"א)

כולי האי ואולי בלבב שלם.

עוד כתב בספר זהר חי (ח"ב דף רכב) שהעבירות פוגמות ב'דעת' ועל כן מהני תשובה שהיא בחינת 'בינה', אבל הפגם במחשבה אינו מתוקן אלא ע"י מסירות נפש שבכך מגיע עד לבחינת 'אין' שהוא ב'כתר', וזל"ק: תראה כמה גדול פגם השחתה, **שהעובר על כל התורה עשה ול"ת כריתות ומיתות ב"ד שהם מ'דעת' המתפשט ומהני 'בינה' תשובה לנקותם, משא"כ קרי והשחתה לא מהני ליה תשובה באין פנים אלא מסירות נפש ממש ובפרט בקריאת**

שמע שעל המטה ימסור נפשו בקריאת שמע.

עוד כתב בספה"ק היכל הברכה (פרשת נח): **שעיקר תקון זה החטא להיות באסיפה עם ישראל בלב אחד באהבת ישראל ובאחדות ובזה יזכו לקבל פני שכינה ויתיצבו לפני האלהים וישבו שם עד הערב לפני האלהים וישאו קולם ויבכו בכי גדול' שופטים כ"א, שהתיקון לזה ק"ש של ערבית במסירות נפש ולבכות בכי גדול בלב נשבר לאלף שברים ובזה יזכו לקבל פני האלהים שכינה דאצילות ועוד תיקון לחטא מר**

הזה לשמוח שמחת מצוה לשמח חתן וכלה ולהשיא אותם בכל טורחן ובכל כחו ולהזיע זיע וזהו דודי וכל ישראל משחקים לפני האלהים בכל עז ועוד עיקר תקונם להשלים בשלימות הרע להחזירו למלאך קדוש.

עוד כתב בזהר חי (ח"ב דף שעז) זל"ק: **אבל שיתקן החטא זה אי אפשר ע"י תשובה אלא בתיקונים המבואר בדברי מרן ביחודי שובבים וכיוצא.**

ועיקר תיקון זה החטא הוא שפלות רוח בעיני עצמו פחות מכל הפחותים שבישראל וליסבול חירופין וגירופין לשבר את לבו ויהיה אבוד ונאבד בעיני עצמו ושם בחיות ואור לעשות רצון קונו ומצותיו יותר מכל הכל עולם.

עוד כתב בזהר חי (ח"ב דף שעז) זל"ק: **אבל שיתקן החטא זה אי אפשר ע"י תשובה אלא בתיקונים המבואר בדברי מרן ביחודי שובבים וכיוצא.**

ועיקר תיקון זה החטא הוא שפלות רוח להיות בעיני עצמו פחות מכל הפחותים שבישראל וליסבול חירופין וגירופין לשבר את לבו ויהיה אבוד ונאבד בעיני עצמו ושם בחיות ואור לעשות רצון קונו ומצותיו יותר מכל הבל עולם.

וישמור עצמו בשמחת לבו מתורה ומצות מכעס וגאוה, כי יהיה לב רחב לו לקבל הכל בשמחה ובאהבה.

ולא יכעוס ולא יתגאה ויהיה באזוב שפל ונבזה בלב שמח לקבל הכל באהבה ויאיר עליו שורשו ויקבל פני השכינה. עכד"ק.

נודע כי הפגם במידת היסוד חמור עד מאוד משום שמקיף את כל חושי האדם ואת כל מהותו עד למעלה בספירת 'חכמה' שבמוחו, והנה התשובה היא ב'בינה' שהיא בלב, כדכתיב ז'לבבו יבין ושב', ואיתא בתיקוני זוהר (הקדמה ז). 'בינה לבא ובה הלב מבין', ולכן אין תשובת הלב שב'בינה' מכפרת ומתקנת את הפגם שבמוח 'חכמה'.

אך כאשר מתעמק בכל כוחו ומוחו בעסק התורה ומקדש את ספירת ה'חכמה', אזי מתרפא כל פגם ונטהר כל חושיו וכל חדרי מוחו ומחשבתו באש קדושת התורה.

ומוסיף רביה"ק שבכדי לתקן פגם המחשבה צריך לעלות אף למעלה מ'חכמה' ולהגיע עד ה'כתר' שהוא מידת התענוג והביטול, וכלשון קדשו בספר **אוצר החיים** (פרשת זו): כמו שיש באדם מי שנטמא הלבוש שלו ר"ל אז נזדכך ונשרף בגיהנם שיתכלה הרע וישאר נקי וטוב בלבוש קדוש כן יכול לתקן כל זה על ידי אש תורה ואהבת השם ואש תענית וסיוגופים כל אחד לפי בחינתו מתקן על שנגע טמא בלבוש הקדוש שלו בשר קודש

בא"ש ישר"ף סוד כת"ר חכמ"ה כי כתר עליון אשר משם הכליון לכל הרע. עכד"ק.

ועל דרך זה איתא בספה"ק שפתי צדיק (שבועות): שמעתי מאא"ז מו"ר [הרי"ם מגור] צ"ל על הזוה"ק הנ"ל (ויחי ריט): שאין מועיל על חטא זה תשובה, דאף על פי כן איתא בזוה"ק (וירא ק"ז). בשנת ת"ר יתפתחון תרעין דחכמתא, ואז מועיל תשובה אף על חטא זה, שהטעם שאין מועיל תשובה הוא מפני שהחטא בא מהמוח, ותשובה היא מהלב כדכתיב ולבבו יבין ושב רופא לו, ועל ידי שהפגם למעלה מהתיקון לא מועיל התיקון, אבל כשיתפתחון תרעין דחכמתא והלב והמוח נעשה אחד מועיל תשובה אף על חטא זה גם כן. עכ"ק.

רביה"ק מגלה תיקון נוסף - על ידי מסירות נפש, שבכך עולה למעלה מהמחשבה ומתדבק במקום הכתר, וכמו שכתב בספרו נוצר חסד (אבות פ"ד מכ"ב): **כי פגם זה מגיע למעלה ממקום התשובה, ואין לו תקנה אלא מסירות נפש בקריאות של שמע של ערבית ועל המטה ושמירת שבת בכל היכולת,**

להאריך בסעודה שלישית עד הלילה הרבה [א]

בין חכמי אשכנזים נתפשט להאריך בסעודה שלישית עד הלילה הרבה, וכך נהג מרן הקדוש אלקי נורא רבינו ישראל בעל שם טוב.

(זוהר חי ח"א דף מ' ע"ב)

מקור המנהג להאריך בסעודה שלישית

כידוע נתפשט המנהג בקרב קהילות החסידים ההולכים בדרך הבעש"ט לישב בסעודה שלישית בצוותא חדא, ולהאריך בשירות ותשבחות ובדברי תורה, כדי ללוות הנשמה היתירה.

והנה מנהג זה נתפשט בעיקר ע"י מרן אור שבעת הימים הבעש"ט זי"ע, כמובא בשיח שרפי קודש (ערב שבת קדש אות פו) "החידושי הרי"מ זי"ע אמר, הנה הבעש"ט ז"ל שאל לאחד מפני מה אתה מהדר בשלש סעודות על המנזין, ואמר לו, מפני שאנו רואים בשעת יציאת נשמה מחזירים על עשרה אנשים, מפני שהוא מסוגל, ואם כן לאחר יציאת נשמה יתירה צריכין לעשרה בני אדם" עכ"ל. אמנם בענין מנהג חז"ל בסעודה שלישית ראינו לנכון ללקט מכתבי רבוה"ק כמה פנינים נפלאים.

דהנה בזוה"ק מובא (ח"ג דף צ"ד ע"ב) "אמר רבי אלעזר, סעודתא תליתאה דשבת כד ארעך ביה אושפיזא שבקין ליה", וכתב רביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב (עטרת צבי שם) "שאלת רבי אלעזר נראה לי, דמירי ביו"ט שחל אחר שבת, והיה יושב בסעודה שלישית עד שנתקדש היום, ושאל אם לגמור הסעודה שלישית או להפסיק וכו', כי **בודאי ר' שמעון וחבריו האריכו תמיד בסעודה שלישית**, היא הסעודה המובחרת בארצא זוטא דף רפ"ח ע"ב עיי"ש והם דקדוק על עצמם, ושאל רבי אלעזר לאביו בדקדוק המצוה אם לשבוק או לא" עכ"ל.

אמנם בדברי רביה"ק ההיכל הברכה זי"ע מצינו קצת סתירה בזה, במקום אחד כתב (זוהר חי על בראשית דף י"ד ע"ב) "**בימי זוהר, וכן בין כל חכמי הספרדים, אין המנהג להאריך בסעודה שלישית עד הלילה**, אלא אוכלין מבעוד יום, ובהתחלת בין השמשות של לילה, והולכין לבית הכנסת ומתפללין ערבית, וכן אפילו בין חכמי אשכנזים שנתפשט להאריך בסעודה שלישית עד הלילה הרבה, וכך נהג מרן הקדוש אלקי נורא רבינו ישראל בעש"ט, אבל אעפ"כ בכל עיר יש ביה"כ אשכנזים המון עם שהולכין להתפלל בבין השמשות מעריב ומבדילין בבית הכנסת" עכ"ל.

ולאידך גיסא על המשנה (ברכות פ"ח מ"ה) "ובית הלל אומרים, נר ובשמים ומוזון והבדלה", כתב רבינו (מעשה אורג שם) "מה שכלל המזון עם הבדלה, **שכך היה מנהג כל ישראל מקודם להאריך בסעודה שלישית** בשירות ותשבחות ובחידושי תורה עד ערב הלילה של מוצי"ש עכ"ל, ואכמה"ל בזה.

ובענין מה שכתב בזוהר חי 'בין חכמי אשכנזים נתפשט להאריך בסעודה שלישית עד הלילה הרבה', הנה כי כן מצאנו שכן היה גם מנהגו של ה'חתם סופר' זי"ע כמובא (זמירות חתם סופר אות קמח) "דרכו של מרן ה'חתם סופר להאריך בסעודה שלישית כמה שעות בלילה, גם אצל מרן הכתב סופר זצ"ל נמשכה הסעודה עד כשעה ושתי שעות בלילה" עכ"ל.

ומענין לענין מן הראוי להביא כמה עובדות וסיפורים נפלאים המובאים בספרי קאמארנא אודות זמן רעוא דרעוין.

'בהאי רצון אסתלק משה' - רעוא דרעוין בהיכל המגיד מזלאטשוב

רביה"ק ההיכל הברכה מביא דברים נפלאים אודות הליכות קדשו וגודל דבקותו של המגיד מזלאטשוב, עד שנפשו נכספה לאלקיה בעת רעוא דרעוין.

זה לשון קדשו (ספר נתיב מצותיך נתיב אמונה שביל ג אות כה) "לערך שני שנים קודם פטירתו [של המגיד **מזלאטשוב**], היו צריכין לשמור אותו שלא ייצא נשמתו מרוב דביקות בוראו, כי היה דרכו לילך אנה ואנה, עד שפניו היו בוערות כמראה הפלידים. ופעם אחת אמר **הגאון הקדוש מוהר"ר יוסף מזוגראד תלמידו, אל אחיו הצדיק מורי וחמי מוהר"ר אברהם מרדכי [מפניטשוב]**, ראה אחי, היאך עקביים של רבינו הקדוש עומדין בגן עדן העליון. והיה צריך שמירה יתירה".

"והיה דרכו לאכול סעודה שלישית בחדרו [ה]מיוחד עם איזה מבניו, ואח"כ היה הולך לבית מדרשו לומר תורה ושירות עד שגמר הסעודה שם, ובעת הזאת לא היה שום אדם שם, והיה רץ בחדרו אנה ואנה, ואמר 'בהאי רצון אסתלק משה' (מתוך מאמר זוהר לסעודה שלישית; זוה"ק שמות דף פח ע"ב), עד שראתה בתו הצדיקת, ורצתה ואמרה לאחיה **הצדיק רבי יצחק [מראדוויל]** ז"ל, ורץ לחדרו, ותפסו בלבבל אותו ולהורידו, ונפל על שכמו, ואמר 'שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד', ויצתה נשמתו הקדוש" עכ"ל.

'יחידה ליחדך' - רעוא דרעוין בהיכל רביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב

הנהגה מיוחדת ונעלה היתה לרביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע, שבאמירת התורה ברעוא דרעוין היה מפרט בפיו הקדוש יחודי שמותיו של הקב"ה.

כמו שכתב רביה"ק מקאמארנא (נתיב מצותיך נתיב התורה שביל א אות יד) "בעת היחודים, בודאי עיקר היחודים של השמות בלב ובכיסוי, אבל לפעמים צריך לחזור על היחודים, להיות שגורים בלב ובמוחו לבל יכשל בהם, ובעת לומדו לפעמים מגודל הארה מפרט השמות המותרין, כגון בשילוב 'יוד אלף הי דלת ויו גון הי יוד', וכן שמות 'אלף הי יוד הי' בשילובים ובצרופים, אף שאין כאן שום הזכרת שמות חלילה, כי הם בשילוב. ובאמת בעת אמירות התורה בסעודה שלישית, היה **מורי דודי הצדיק רבינו הקדוש [מהרצ"ה מזידיטשוב]** נוהג לפרט שמות כאלו מרוב האור, להתעורר למעלה למעלה, אבל בעת עסקו ביחודים לא יפרט כלל וכלל חלילה, שלא יתדבקו החיצונים" עכ"ל.

שער הצדיקים [כא]

תועלת הדביקות בצדיק לעבודת ה' (ב)

עשה לך רב לענין יראה וחסידות
והסתלק מקליפת עמלק

'עשה לך רב' לענין יראה וחסידות, אף שלא תקבל ממנו הוראת איסור והיתר, עשה לך איזה צדיק וקדוש לרב, 'והסתלק' על ידי זה 'מן הספק' קליפות עמלק שעולה 'ספק' ומעורר קושיות ומינות, וכשתקשר עצמך לצדיק אמת תסתלק מן הספק, ותזכה ל'הודאי שמו' שער החמשים.

(נוצר חסד פ"א מ"ו)

נסיעה להשיג מועילה להשיג שער החמשים

כל אחד מישראל צריך לזכות לבוא לשער החמשים בזכותו, וצריך להשיג אילן התורה עץ החיים, כמבואר בחסד לאברהם (מעין ב' נהר נ"ו) שיכול אדם להשיג שער החמשים ושושן עץ החיים. ובאמת מדריגה זאת לא יושג אלא אחד בדורו, והוא צריך להעלות את כל המון ישראל לבחינת מדריגה זאת. ולזה פועל הנסיעה לצדיק אמת, שמדבק נפשות ישראל למדריגות נועם עליון חירות, לדבקה בו ממש.

(היכל הברכה במדבר דף קפא ע"א)

כדי להגיע לשער החמשים אין תקנה אלא על ידי צדיק הדור

וכל זה לא יתגלו האורות אלו לחוץ להאיר עד שמשגיג 'מוחין דאבא', שער החמשים, 'אין' ממש, אשר אחר כל השגות האורות הנפלאות הוא בלבו 'אין' ממש, שפל ונבזה, נפשו כעפר לכל, וזהו מדריגה הקדושה לא יושג להבין זה אלא למי שהשיגו בקדושתו, יראה בלבו הנשבר והנמוך שהוא בריה שפילה אפילה, מתירא בכל רגע שלא ידחה אותו לנפול לנוקבא דתהום רבה, והוא באמת פחות שבכל הנבראים, ובדרך זה ישיג אורות עליונים ויכנס בשלום ויצא בשלום וכו'.

והטעם, לפי שהמוחין דאבא 'חכמה' כח מ"ה מה אני ומה חיי רמה ותולעה, זה דוחה כל הקליפות מלהתאחד בחסדים ובאורות הנ"ל, כי מהחזה ולמטה עץ הדעת שמשם יונקין החיצונים, ומוחין דאבא 'החכמה מאין' (עפ"י איוב כח, יב) כורת ומשבית כל הקליפות, וכשלא השיג זה הבחינה, אף שזכה ל'מוחין דאבא' על ידי קדושה וטהרה ופרישות, זכה לכמה דביקות ואורות והאורות גדולות, והוא סובר שאין כמותו בעולם, איננו בטוח שלא ידחה מן תרין עלמין, אף שזכה לכמה מדריגות רמות איננו בטוח, כי יכול ליפול ברשת קליפות נגה להיות רב ורבי, זה קליפה קשה בריב ומצה ומרורים, ותמורת שלשה אורות יוצא שאת ספחת בהרת, ונאמר במ (איוב ד, כא) 'מותו ולא בחכמה', ואין לו תקנה אלא על ידי צדיק הדור ואין להאריך.

(זוהר חי ח"א דף פו ע"א)

אות ג

מהו ידיעה בדרך 'כלל' וידיעה בדרך 'פרט'
ג. איתא בזוה"ק (ח"ב כ"ה. ברעיא מהימנא)
ולקחתי אתכם וגו', קדמא לכול פיקודין למנדע
ליה בכלל ובפרט וכו'.

איתא בזוה"ק: פקודא דא קדמא דכל פקודין,
ראשיתא קדמא דכל פקודין למנדע ליה לקודשא
ברוך הוא בכללא מאי בכללא למנדע דאית שליטא
עלאה דאיהו רבון עלמא וברא עלמין כלהו שמיא
וארעא וכל חיליהון, ודא איהו בכללא, וסופא דכלא
בפרט למנדע ליה בפרט.

היינו שלגבי מצות האמונה והידיעה יש 'כלל ופרט'.
כי תחילה צריך להאמין באופן כללי שיש בורא לעולם
שזהו חלק האמונה, ואחר כך להעמיק באופן פרטי
שזהו חלק הידיעה.

ויש לומר מהו ענין הידיעה באופן פרט, על פי מה
ששמעתי ממורי ענין מה שאמר הכתוב (דברי הימים
א' כח, ט) 'דע את אלהי אביך וגו', כי מי אשר בשמים
ובארץ אשר ידע אותו אפס קצוהו, הגם ששמעתי
ממורי פעם אחד בקיצור כי 'דע' הוא לשון יחוד, כמו
'והאדם ידע את הוה אשתו' (בראשית ד, א).

הבעש"ט מפרש 'דעת' מלשון חיבור, היינו לחוות
ולהרגיש את הדבר כמציאות ולא כרעיון בעלמא. כי
כל זמן שהדבר נחשב כרעיון בעלמא אינו מאיר בתוך
הלב, אך כאשר האדם מתחבר לכך כמציאות הרי הוא
מאיר לתוך הלב ונעשים דבוקים עמו כמציאות אחת.
וזהו ענין הידיעה, לא בשכל בלבד, אלא באופן של
ידיעת היום והשבת אל לבבך.

אמנם נעת שמעתי ממנו כי תכלית הידיעה שידע
שכל מאורעותיו בפרט וכל העולם בכלל, הכל ממנו
יתברך שמו, ודברי פי חכם חן. הגם שהוא עמוק עמוק
ואי אפשר לבאר.

בפעם אחר שמע ה'דגל' מזקנו הבעש"ט, שהאמונה
באופן של 'כלל ופרט' פירושו שצריך להאמין תחילה
בכללות שיש בורא לעולם, ואחר כך צריך להוסיף
ולהאמין שהקב"ה מנהיג עולמו כל רגע בהשגחה
פרטית בדרך 'פרט'. ומוסיף ה'דגל' שזהו ענין עמוק
ואי אפשר לבאר.

המעמיק בדברי ה'דגל' יראה שהבעש"ט מפרש
שכל מה שמתהווה - זה כביכול הקב"ה עצמו, כי אין
עוד מלבדו, וגם ההרגשים והידיעות שלנו הוא ג"כ חלק
מהמציאות האלוקית, ועל כן יכולים להיות דבוקים
במציאות האלוקית בכל תנועה ובכל רעיון העולה
בקריבנו, וזהו אמונה בדרך 'פרט', וכמו שמפרש והולך.

אמנם מה שיש לבאר בקיצור לסימנא בעלמא,
שאם האדם הוא בעושר וכבוד ורוח שפע, ידע שהוא
מדת החסד שבשכינה, כי האדם הוא מאיברי השכינה.

הדגל מבאר, כי בכל המאורעות המתרחשים אצל
האדם יבדוק ויבחין לאיזה מידה הוא שייך והיכן השורש
שלו, כי מציאות העולמות הוא מערכת הספירות, ויש
לו לבדוק היכן הוא נמצא במערכת הזאת, לפי סוג
תכונותיו, או לפי סוג השפע הנשפע עליו, וכגון אם
נשפע עליו שפע הוא צריך לדעת שנמשך ממידת
החסד שבשכינה. וכן בכללות על ידי עצם המציאות
וההוויה שלו כאן בעולם.

עד שבכללות העולם נשלם שיעור קומה.

האנשים שבעולם יש לכל אחד מהם סגנון אחר, הן
בתכונותיו והן בסוג השפע שנשפע עליו מלמעלה, כי
כל אחד אחד נמשך משורש אחר במערכת הספירות.
וכולם יחדיו מצטרפים לשיעור קומה שלימה. כי העשיר
משלים את העני, והכסיל נוטל חכמה מהחכם, והאנושות
כולה משלימה זה את זה עד לקומה שלימה.

וכאשר האדם הוא בתכלית העוני והיסורין חס
ושלום, הוא ממדת הגבורה שבשכינה, ואז כשהוא
מכיר את מקומו במערכת הספירות ויודע את שורשו
ומהיכן נמשך, יתפלל משם, אם הוא משורש החסד,
ימשיך השפעתו משורש החסד ויתדבק במידת חסדו
יתברך, ואם הוא משורש הגבורה יתדבק במידת הגבורה
וימשיך שפע משם. אך תחילה צריך לדעת ולהכיר את
מקומו, כמו שרואים היום שאפשר לידע איך לנסוע
ממקום למקום על ידי חכמת המדע, אך תחילה צריך
להגדיר איה מקומו, ומשם אפשר להוליך אותו למחוז
חפצו. בסוד בזאת יבוא אהרן אל הקודש, כי זאת היא
ספירת המלכות, וכאשר יודע היכן שורשו במערכת
הספירות של המלכות, יוכל לבוא אל הקודש. ויש
כאן הוראה שלא לעלות במעלות גדולות ונפלאות
ממנו, אלא איש איש על עבודתו ולא יבוא לראות
כבלע את הקודש ומתו, כי אפשר להתדבק ולבוא
אל הקודש רק כשהוא מכיר את מקומו ושורשו, ולא
יחפוץ להיות צדיק כמו פלוני או פלוני, אלא כמו שהוא
מכיר את עצמו ושורשו המיוחד אליו לבדו. וכשהוא
כלול משניהם שיש לו השפעה של חסד, וגם יש לו
לפעמים ירדות ונפילות, ידע שהוא ממדת תפארת,
שהוא ממוזג משניהם. וכיצא בזה בשאר מדות, שאם
מכיר את עצמו שהוא נצחן ותמיד חייב להיות צודק
בכל ויכוה, ידע ששורש נפשו בספירות הנצח. ישמע
חכם ויוסף לקח.

וכשאדם הוא עובד ה' תמיד, ופעם אחד לא יכול,
ומרגיש נפילה בדביקותו, ידע שגם זה הוא בשכינה,
ונקרא קטנות ראשון או שני, כי כך הוא סדרו של עולם
כמו שרואים בפרצוף זעיר אנפין שזהו סדרו ומנהגו
שלפעמים מאיר בו מוחין דגדלות ולפעמים מאיר בו
רק מוחין דקטנות, ואין זה מצד גריעותו ופחיתותו, אלא
כך הוא לכתחילה שיש בו שינוי הארת המוחין מגדלות
לקטנות. זהו נעשה בכל יום אצל זעיר אנפין, שבתחילה
יש בו מוחין דקטנות ואז צירופו בשמות אלקיים, ואחר
כך מאיר עליו מוחין דגדלות ואז צירופו בשמות הוי"ה.
באופן שידע שכל דבר שאדם עם כל מאורעותיו
הכל הוא בשכינה, שיש למצוא כל מה שמתרחש אצל
האדם בשכינה הקדושה, ולראות הכל בשורש העליון.
וידע ליחד מדה זו ולהבדלה במדה העליונה שלמעלה
ממנה, שיזהה וימצא כל מה שעובר עליו לפי הידיעות
שיש לו לגבי הספירות העליונות של השכינה.

וכל זה הוא באדם דרך כלל, ויש בזה עוד פרטי
פרטים, אשר יכול האדם השלם ליחד קודשא בריך
הוא ושכינתיה על כל פסיעה, כגון כשנוטל לחם וטובלו
במלח יכוין על ספירת גבורה שבחסד שבשורש העליון,
כי 'החסד' בגימטריא 'לחם', ומלח זה בחינת גבורה.
ודבר זה נקרא שיעור פרטי פרטים. ועל כל דבר ודבר
שעושה גם בגשמי מאכילתו ועסקיו ומשא ומתן שלו,
הכל ליחדו, ולידע מה זה המדה בשכינה, על ידי שבודק
כל דבר היכן שורש במערכת הספירות שבשכינה, ועל
זה נאמר 'דע את אלהי אביך' לידע ולהתחבר אל אלקי
אביך על ידי שתזהה ותבחין בכל מה שנעשה עמך

למצוא בו את השורש האלוקי העליון, זהו 'דע' היינו
שצריך להשתמש עם הידיעות שיש לך לגבי הספירות
ולקשר את כל פרטי המעשה אליהם באופן פרטי, והבן,
ובזה מבואר רעיא מהימנא הנ"ל ענין 'כלל ופרט', והבן:
(דגל מחנה אפרים פרשת ואתחנן)

נמצא שיש כאן חלק הידיעה בדרך 'כלל' - שהאדם
יחווה וירגיש בכל מה שעובר עליו כאילו לא הוא עושה
אותו, זה לא הוא, אלא הכל נפעל על ידי הקב"ה, אך
אינו צריך להתעסק בכל רגע ולמצוא בכל דבר את
שורשו בחסד או בגבורה, או תפארת שבנצח וכיוצא ב,
אלא יכול להסתפק באופן כללי מצד האלוקות השורה
בעולם באופן של 'סובב כל עלמין' באופן מקיף, לחשוב
באופן מקיף שהקב"ה מהווה אותי תדיר והכל ממנו
ית'. היינו שיראה את חיו כאילו רצף של מאורעות
הנשפעות אליו מהקב"ה עצמו, גם כשאינו מצליח
להגדיר אותם תחת שם מיוחד או כינוי פרטי.

ואחר כך יש ידיעה בדרך 'פרט' שמוצא בכל דבר את
הדביקות הפרטית לפי שורשו בספירות העליונות, אם
בחסד אם בגבורה ואם בשאר הספירות. או שמעמיק
יותר בפרטי פרטים, וזהו בחינת 'ממלא כל עלמין'.

ולולי דמסתפינא, היה אפשר לומר שלא צריך להיות
עסוק כל הזמן למצוא את הכינוי שבכל דבר בספירות
העליונות, כי לאו כל מוחא סביל דא, ולא דווקא קאמר,
אלא שהכוונה העיקרית היא להיות מחובר בכל פרט
שנעשה עמו לידיעה שהוא עצמו אינו מסוגל לעשות
כלום והקב"ה מתנהג עמו בהשגחה פרטית - שזהו ידיעה
בדרך 'פרט', לעומת הידיעה הכללית והמקיפה שהקב"ה
מצוי ומנהיג את העולם - שזהו ידיעה בדרך 'כלל'.

אך כיון שכך באופן הזה שמע ה'דגל' מזקנו הבעש"ט
ירא אנכי לומר כן, כי מה אנחנו אפסי אפסים נוכח
ה'דגל' הקדוש.

אות ד

איך יכול להיות שנעשה שידוד מערכות הטבע
רק כדי שהמצריים ידעו כי אני ה'

ד. וידעו מצרים כי אני ה' בנטותי את ידי על מצרים
וגו'. הקשה אדוני אבי זקני זלה"ה שלפי הנראה הוא
תמוה מאד שיעשה ה' כל האותות והמופתים בשידוד
המערכות למעלה מדרך הטבע, וכל היר החזקה וכל
המורא הגדול שעשה, הכל הוא בשביל שידעו מצרים
כי אני ה': (כן הוא בספר דגל מחנה אפרים בפסוק וגם
אני שמעתי וחבל על דאבדין שלא נזכר שם מה שאמר
הבעל שם טוב וצללה"ה בביאור דבר זה)

הבעש"ט תמה איך יכול להיות שנעשה שידוד
מערכות הטבע באופן מבהיל, הכל כדי שהמצריים ידעו
כי אני ה', וכמו שנזכר פעמים רבות בתורה שהנסים
והנפלאות נעשו למטרה זו - שידעו מצרים כי אני ה',
ויאמינו כמה גויים שחורים שיש בורא לעולם, ועל דרך
שמצינו בדברי חז"ל (ע"ז נד): שהקשו: אם אין רצונו
בעבודת כוכבים, למה אינו מבטלה, ותיצו: וכי יאבד
עולמו מפני השוטים.

הבעש"ט לא ענה, ולפעמים צריך להשאר בעלמא
דסתמין, וכמו שרואים פעמים רבות שהמגיד בספרו
'מגיד דבריו ליעקב' מביא את האדם למקום סתום,
וגורם לו להגיע אל האפס ואל האין, וזה המטרה שלו
להביא את האדם אל ה'בלתי נודע', ואל האין המוחלט
על ידי התהייה והעלם הדעת.

תולדות רביה"ק ההיכל הברכה מקאמארנא זי"ע [א]

בְּטָרֵם אֶצְרֶךְ יְדַעְתִּיךְ

לידתו של רביה"ק ההיכל הברכה מקאמארנא זי"ע בכברכתו של הרה"ק מלובלין זי"ע, אשר התנבא עליו גדולות ונצורות, וראה את העתיד – גדל יקרת הנשמה העומדת להאיר פני תבל.

הורתו ולידתו בקדושה

הרכה שנים לא היה בזה העולם נשמה גדולה כזו שמעתי מפי אאמו"ר איש אלקים הרב הקדוש [ההיכל הברכה] זלה"ה, שאביו אדוני אבי זקני הרב הגאון הקדוש מו"ה אלכסנדר זלה"ה אב"ד דקאמארנא [בעמח"ס זכרון דברים], סיפר לו בפיו הקדוש, ואמר לו: בני! כשהייתי אחר ארבעים שנה לא זכיתי עדיין שיהיה לי בן זכר, וכשהייתי בלובלין אצל אדומ"ר איש אלקי מו"ה יעקב יצחק בן מאטיל זלה"ה, בקשתי ממנו להתפלל עלי שיהיה לי בן זכר של קיימא, והבטיח לי, ומסר לו כמה יחודים ושמות קדושים לדבר זה.

ואמר לו [הרה"ק מלובלין] ברוח קדשו: 'רואה אני שיהיה לך בן זכר, והנשמה שלו יהיה גדול מאוד אין לשער, והרבה שנים יש שלא היה בזה העולם נשמה גדולה כזו, לזה מוכרח אני למסור לך לנשמה כזו יחודים ושמות קדושים לכויך'.

יעוד אודיע לך, שהנשמה זו לא תוכל להיות עמך ביחד בעולם הזה, וכשהיה בן שלך בר עשרה שנה, מוכרח אתה לעלות מזה העולם, ושאל אותו אם הוא מרוצה לזה, והשיב לו אדוני אבי זקני זלה"ה: 'כל מה שאמר לי רבינו ברוח קדשו אקבל עלי בלב טוב'.

וכך היה, שתיכף בשנה ההוא נתעברה אמי זקנתי הרבנית ע"ה עם אאמו"ר זלה"ה, וכשנולד [ביום כ"ה שבט שנת תקס"ו] נתמלא כל הבית אור רב, וכשראה אדוני אבי זקני זצ"ל זאת שמח מאוד, כי הבין שבדאי נתקיים רוח קדשו של אדמו"ר מלובלין זלה"ה, שאמר שיהיו להילד הזה נשמה גדולה, ועבור זה עשה סעודה גדולה לברית מילה שלו.

והיו יושבים אנשים חסידים דעיר סאמבור [כי שם נולד אאמו"ר זלה"ה] בסעודה זו שלשה ימים עד יום שלישי למיתו.

(הקדמת זוהר חי; מגילת סתרים)

נשמה גדולה ומוח גדול

ביום הזה [ביום השלישי למיתו] בא לעיר הניל [-סאמבור] איש צדיק וקדוש תלמיד הבעש"ט זלה"ה, וכל אנשי העיר הלכו לקבל פני השכינה, וכשמעה אמי זקנתי ע"ה שבה לכאן איש צדיק כזה, הלכה היא ג"כ בתוך הבאים כדי לברך את הילד שלה, כי כמעט

בן זקונים היה לה.

וכשהניח הצדיק הזה את ידו על ראש אאמו"ר זלה"ה לברך אותו, הרים קולו בקול גדול עד שנשמע בקול לחוץ למרחוק, ואמר בזה הלשון: 'אוי האט דאס קינד איין נשמה גדולה ומוח גדול'.

מיד נתייראה אמו מהקול הזה, שלא ישלוט ח"ו עין הרע להילד, ותיכף ומיד כשראה הצדיק הלז שאמי זקנתי מתפחדה שלא ישלוט עין הרע להילד, אמר לה: 'אל תפחדי כלל, כי יהיו להילד הזה אריכות ימים ושנים, ולא תפחד משום בריה, כי יתגדל בימים ושנים הרבה'.

מיד הלכה לביתה וסיפרה לאדוני אבי זקני זצ"ל הדבורים של הצדיק הלז, ושמח עוד יותר מקודם.

(הקדמת זוהר חי; מגילת סתרים)

שורש נשמתו

משורש נשמת האר"י ל

עיקר שורש נפשי יצחק יהודה יחיאל משורש האר"י, 'ירש זרעך שער אויביו' [בראשית כב, ז], 'והדרת פניי זקני' [ויקרא יט, לב], 'יר"א אלקיים' [כל אלו בגימ' רצ"ז, כמנין יצחק יהודה יחיאל], משורש בניהו ורב המנונא סבא ובנו [הוא הינוקא הנזכר להלן בהקדמת זוהר חי].

ומורי דודי [רביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב] היה משורש ה"ר חיים ויטאל, וכעת נתהפך, שלמתי ממנו. ולכן גדולה היתה האהבה מאוד נפש בנפש בינינו.

ואם לא הייתי בדור גרוע כזה ואני צריך לתקן כמה נפשות בלב נשבר ונדכה, הייתי זוכה לכמה מדרגות של מרן האר"י. והרבה [מדרגות] דחיתי, שאין רצוני אלא לעשות נחת רוח לפני יוצר בראשית באמת ובלב תמים.

(מגילת סתרים)

משורש נשמת הבעש"ט והגר"א

פעם אחת אמר לי שיש בחלק נשמתו הטהורה חלק אחד מנשמת של האר"י זלה"ה, ואפילו הצורה של האר"י זלה"ה יש לו שוה בשוה,

וגם חלק אחד יש לו מנשמת הבעל שם טוב זלה"ה, לזה כל ימינו לא היה יום שלא היה מדבר מן הבעל שם טוב זלה"ה ומהאר"י זלה"ה, וגם היה לו חלק אחד מינוקא

הנזכר בזהר (ח"ג דף קפו ע"ב).

וגם חלק אחד היה לו מהרב הגאון רבינו אליהו מווילנא זצ"ל, בשביל זה בנעוריו היה מוכרח לדבר על הגאון מווילנא במקצת נגד כבודו הגדול, כי היה רוצה לתקן חלק נשמתו שיהיה בו ממנו.

ואמר שיש לו עוד כמה חלקי נשמות מנשמת תנאים ואמוראים, אבל לא היה רוצה לגלות לי ולא לשום אדם בעולם.

(הקדמת זוהר חי)

משורש נשמת רב

אמרו לי שיש בנשמתי איזה ניצוץ מנשמת התנא רב, ולזה כל הנוגע בי ענוש יענוש, ומזה הניצוץ נפשי בערה להשיג סודות התורה (ראה זוהר חי על בראשית דף יד ע"ב 'ורב היה הכותב אצל רשב"י, והוא רבי אבא הנזכר בזוהר', עיין עוד כתבי הרמ"ע מפאנו יונת אלם פרק ק, שם הגדולים מערכת גדולים אות א אבא, עין זוכר מערכת א אבא, נתיב מצותיך נתיב התורה שביל א אות לב, וכן מובא בזוהר חי בראשית דף מ; וארא דף כט; אמנם עיין זוהר חי על בראשית צב:).

והייתי תלמיד רשב"י, ותלמיד מרן האר"י, ותלמיד מרן הבעש"ט, עד שאני בדור חושך [כזה], נבזה וחדל אישים, יצחק יהודה יחיאל.

(מגילת סתרים)

משורש נשמת עלי הכהן

התנאים [של רביה"ק ההיכל הברכה] היה בבית רבינו הקדוש מלובלין, ועל התנאים אמר רבינו הקדוש: 'עלי הכהן הוא כאן. והיה לפלא באזני השומעים'.

וכמה פעמים שמע אאמו"ר [רבי אברהם מרדכי קליגבערג] ז"ל שזקיננו [ההיכל הברכה] ז"ל סיפר זה הדיבור, ושום אחד לא ידע פתרון הדברים.

אולם שמע ממנו הרבה פעמים שאמר שפעם אחת היה כהן גדול, ובמצות עבודת יום הכיפורים פרשת אחרי (אוצר החיים מצוה קפו) רשם באותיות גדולות בריש כל ענין רמז על שמו.

ואירע הדבר שנפטר ביום י' אייר יום פטירת עלי הכהן (כמבואר בשו"ע סי' תק"פ).

(כתבי שם)

"כשיצאו מן הגלות, אז יתגלה בעינים פקוחות שכל מה שהיה לכל אחד מיישראל בכל רגע מפגעי הזמן הכל היה אלקיו עמו".

(היכל הברכה שמות דף יא ע"ב)

ניצוץ אש

מאוצר תורתם של רבותינו הקדושים